

tegn

TEMA: ALLEHELGEN

: et magasin for Skjold Menighet - 5/04
med artikler og reportasjer fra hele Fana prosti

I himmelen

Ena Barrie Hennes (79) har sin mor, ektemann og datter i himmelen. For henne er troen på det evige liv den absolutte støtte i sorgen over de kjære døde. Side 6-7

Embetskorset

Bjørvinprostene har fått embetskorset av biskopen. Korset skal henge rundt Fana-post Per Barsnes' hals til en etterfølger overtar det vakre kjedet. Side 5

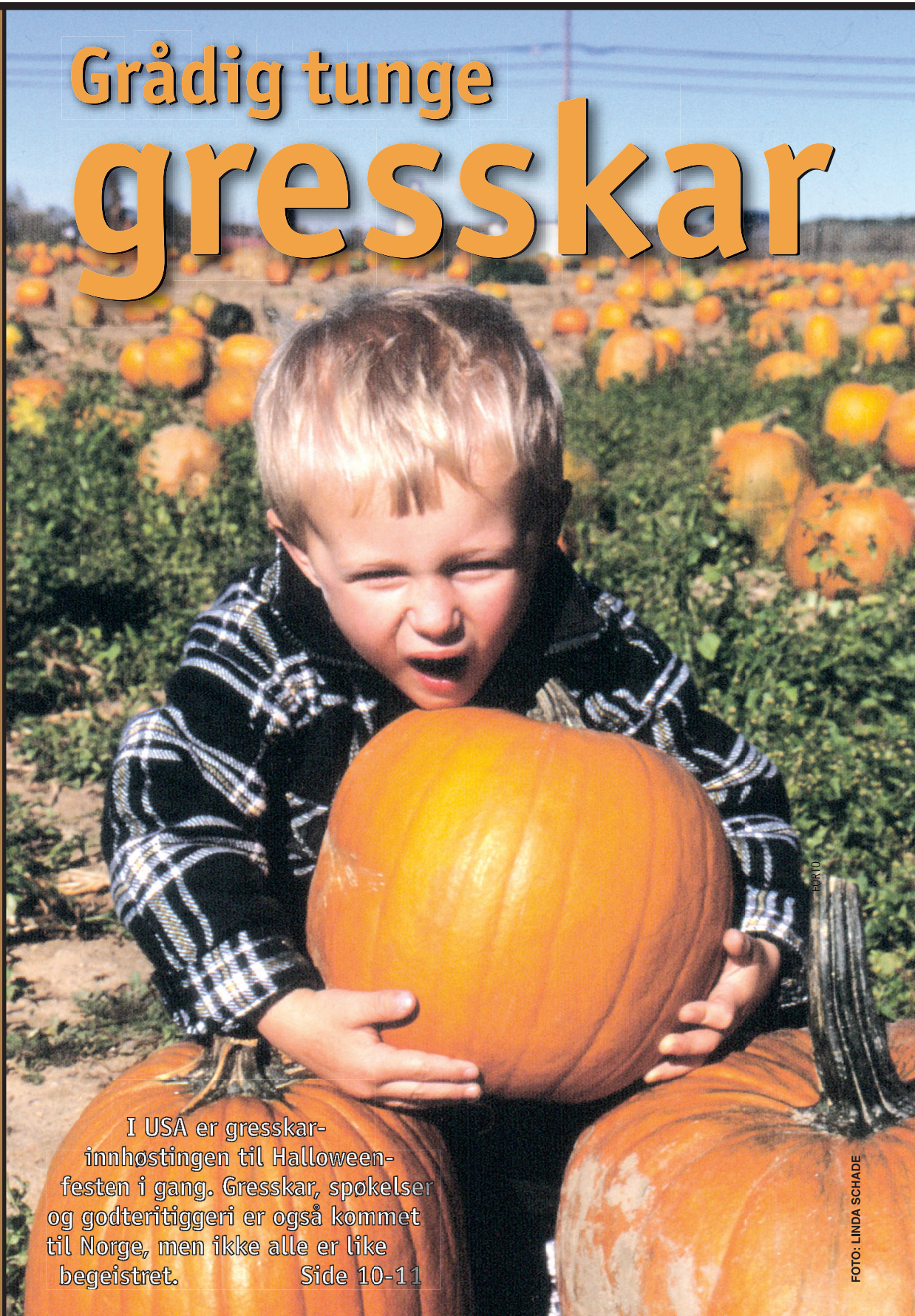
Beundrer Sunniva

Kunstner Kjell Stig Amdam har laget en rekke motiver av Bergens skytshelgen St. Sunniva. Han har et nært forhold til henne og mener hun er et godt forbilde for oss kristne. Side 8-9

HVEM-HVA-HVOR side 13
KALENDER side 16

Grådige tunge gresskar

I USA er gresskarinnhøstingen til Halloweenfesten i gang. Gresskar, spøkelser og godteritiggeri er også kommet til Norge, men ikke alle er like begeistret. Side 10-11

Det gode budskap

Vi vet hva et vondt budskap bringer. Det bringer sorg. Det trykker ned. Det lammer.

AV JAN ERIK LIEN

-Nå har jeg ingen ting mer å leve for, sier ofte den som mottar slike budskap. Men et godt budskap bringer glede. Det løfter opp. Det fører krefter inn i sjel og legeme. Det gir håp og fremtid. - Nå kan jeg begynne livet på nytt igjen, sier ofte den som mottar et godt budskap.

Men det er ikke alltid at et godt budskap bringer glede. Det fikk patriarken Jakob en dag merke da han mottok budskapet om at hans sønn Josef var død. Da sønderev han sine klær og «ville ikke la sig trøste». Men mange år etter kom hans sønner til ham med det glade budskap om at «Josef lever.»

- Men hans hjerte var og ble kaldt, står det (1 Mos. 45, 26).

Han ble ikke glad. Hvorfor?

- For han trodde dem ikke, står det. Så lenge han ikke trodde det gode budskap, trodde han ikke. Men i samme øyeblikk han endelig trodde, «ble hans ånd opplivet» (1 Mos. 45, 27).

- Josef, min sønn, lever ennå! Jeg vil dra av sted og se ham før jeg dør.

Ja, slik er det. Det gode budskap må først høres. Deretter må det tros. Og i samme øyeblikk det tros, bringer det glede.

Et forheng

På Golgata ble denne frelse fullbrakt. Ved Den Hellige Ånd bringes denne frelse inn i alle deres hjerter og liv som vil la seg frelse.

Refleksjon

Tegn nr 5.04

Bladet utgis av menighetsrådet i samarbeid med BKF og de andre menighetene i Fana, og sendes til alle hjem i menigheten. Vi tar med glede i mot artikler av ulike slag og gjerne også reportasjetips.

Jan Erik Lien.

Du må først høre budskapet og så tro det. Når dette

skjer, opplever vi den store gleden. Glede i Herren, glede i livet, glede i døden og glede i evighet.

Dersom Jesus ikke hadde ofret sitt liv på Golgata hadde det heller ikke skjedd noen soning for våre synder. Da hadde menneskene blitt utestengt fra Gud, under Satans makt! Han som hersker ved døden, for syndens lønn er nettopp døden. Men kunne menneskets synd tas bort, da var Satans makt brutt og hans våpen maktesløse, og mennesket ville igjen ha en fri adgang til Gud.

Men vi skal legge oss Guds ord på hjertet. Det er ikke slik at hele verden nå fritt kan strømme inn til Gud direkte. Det er mange som lever i en slik «Gud Fader» tro. Men ordet vitner om at Gud har åpnet en dør. Og det er Jesus Kristus og Han korsfestet! Da det gamle forhenget, som stengte mennesket ute fra Gud, langfredag revnet fra øverst til nederst, kom det i stedet et nytt «forheng». Men det er ikke et forheng som stenger mennesket ute, men tvert imot et forheng som lukker mennesket inn, nemlig Jesu Kristi kjød. Men det går altså ingen vei inn uten gjennom Jesus! Det er en åpnet dør, men det er også den eneste døren. Alle andre dører fører bare ut i et åndelig mørke og fravær fra Gud. Å du, om det kunne gå opp for oss, hva som egentlig ligger i dette ordet: «Da Jesus var født.» Hva dette betyr for meg og deg. Nå var det endelig skjedd. Nå var Jesus kommet inn i verden, Han som Gud gjennom sine profeter hadde forutsagt skulle komme. ●

Det er en tirsdag i slutten på september. Jeg kan kjenne at høsten er kommet med bladfall, overskyet vær og regn i luften. Jeg er på vei til Skjoldtunet sykehjem, som ligger bare et steinkast fra Skjold kirke. Sognepresten vår, Arne Brekke og kantor Guro Rotevatn Buder er også på vei til dit. De skal holde andakt.

Reportasje

AV JAN ERIK LIEN

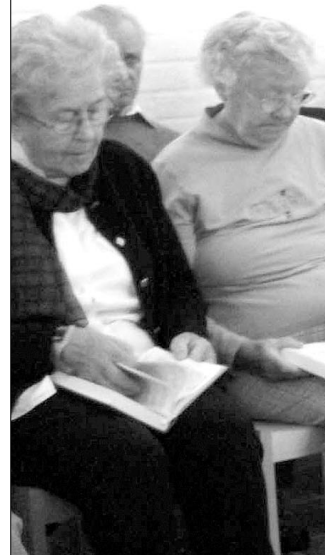
Vel innenfor stenger vi høsten ute. Her er det trivelig og lyst. Andakten skal holdes i kapellet. Et lite intimt rom med plass til om lag 25 personer. I dag er det 18 personer som er kommet. Sytten damer og en mann.

Når jeg ser meg rundt om, både i kirken, i menighetshuset og på bedehus så er kvinnene i flertall. Det som forunderer meg er: hvor er mennene? Men la det være et tema til en annen gang.

I dag skal vi holde andakt på Skjoldtunet.

Guro tar plass ved pianoet og spiller et vakkert innledningsstykke. Jeg ser eldre mennesker som med forventningsfulle blikk folder sine hender og venter på å få

D på

et er andakt Skjoldtunet

mat for sin sjel. Etter Guros innledningsstykke tar vi frem salmeboken som sognepresten har delt ut. Vi synger nr. 497 «Jeg er i Herrens hender». Vakkert lyder sangen og godt synes jeg det gjør når vi kommer til «jeg kan på bønnens vinger få kraft i Jesu navn».

Jesus lever

Jeg synes sognepresten er modig i dag. Han holder en andakt hvor hovedinnholdet dreier seg om døden...og om livet. Dette er tøft tenker jeg. Foran 18

mennesker hvor alle er over 80 år og så er han så modig å snakke om døden! Ja, ja tenker jeg. Håper han vet hva han gjør. Arne tar utgangspunkt i kommende søndagens skriftsted for preken i

ANDAKT: Sogneprest Arne Brekke holder en modig andakt over temaet døden og livet.

T.v.: Skjoldtunet sykehjem ligger vakkert til på Skjoldhøgda.

BEGGE FOTO: JAN ERIK LIEN

Lukas 7, 11-17 som handler om at «Jesus oppvekker enkens sønn i Nain». Men det går ikke lang tid før jeg forstår hvor han vil - tror jeg: «Uansett i hvilken forfatning vi er så er vi i Jesu hender». Jesus står klar og sier til oss: «Gråt ikke». Det er Jesus og bare han som kan redde oss fra døden og gi oss et evig liv.

Det var dette det handlet om, andakten som sognepresten holdt. En andakt som gir bud om trøst og håp.

Helheten i andakten avsluttes med at vi synger salme 179 «Jesus lever, graven brast» og tilslutt ber vi Fadervår sammen. Ja, tenker jeg, sognepresten vår har jo helt rett. Jesus kom for å vinne over døden og «for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv». ●

KILDEN BLOMSTER

Kilden Senter, Nordås

Tlf. 55 13 71 56

BYGGMESTER

ERLING VALDE A/S

ALT I TØMMER- OG INNREDNINGSARBEIDER

Smøråsvn. 22 - Telefon 55 13 05 80

NAVN: Dagny Gilje Antonsen, klokker i Skjold menighet

? Arbeidskirke eller katedral

-Arbeidskirke.

? Orgelbrus eller Ten Sing?

-Orgelbrus

? Lang eller kort preken?

-En god kort preken

? Barnetro eller omvendt som voksen?

-Barnetro i utvikling

? Kirkekaffe eller fort ut på tur?

-Fort ut på tur

? Beste bibelhistorie?

-Kvinnen i Sarepta

? Vakreste salme?

-Du som låg i natti seine (nr. 130 i salmeboken)

? Hvorfor går du i kirken?

-Er glad i og gleder meg til hver gudstjeneste

? Liker best ved gudstjenesten?

-Synge sammen med andre i menigheten.

? Vil invitere til gjestepreken?

-Erkebiskop Desmond Tutu.

Vår nye diakonvikar

Vår soknediakon Lene Merete Gunnarson har mammapermisjon til ut mai 2005.

AV JAN ERIK LIEN

Menigheten er så heldig å fått Kjerstin-Marie Vereide til å vikariere i hennes stilling.

Kjerstin-Marie er en blid og hyggelig jente på 46 år og som kommer fra Vereide. Hun kom til Bergen i 1995.

Diakonstudent

Hun har en solid utdannelse og praksis bak seg. Ved siden av sin 50 prosent stilling hos oss studerer hun ved Diakonisehjettets Høgskole her i Bergen og i mai 2005 er hun ferdig utdannet diakon.

Kjerstin-Marie er også engasjert i Fridalen menighet og er bl.a. medlem av menighetsrådet.

Vi ønsker henne hjertelig velkommen som ny medarbeider i menigheten.

Kjerstin-Marie Vereide

FOTO: JAN ERIK LIEN

Sivilarbeider på plass i Skjold kirke

I sommer fikk Skjold kirke en søknad om ta imot en sivilarbeider, og ikke lenge etter var han å se i gangene i kirka.

AV JAN ERIK LIEN

Denne karen heter Fredrik Christensen, er 20 år, og kommer fra Austevoll. Fredrik har gått tre år på idrettslinjen på Framnes vgs. i Norheimsund.

Der traff han en jente som sommeren 2003 ble hans kone. De to bor her på Skjold.

Psykisk utviklingshemmede

Det siste året har Fredrik jobbet i et bofel-

Fredrik Christensen

FOTO: JAN ERIK LIEN

lesskap for psykisk utviklingshemmede her i Bergen, dette var en jobb som Fredrik har vokst personlig på.

Nå skal han være her i Skjold kirke i et år fremover, og i hovedsak jobbe med ungdoms- og konfirmasjonsarbeidet i menigheten. Vi ønsker Fredrik hjertelig velkommen som ny medarbeider menigheten. ●

Embetskors

til prostene

Prostene i Bjørgvin har fått embetskors. Korset kan bæres på prestekjolen og på rundsnippskjorten.

AV PER BARSNES

Bjørgvin-biskop Ole. D. Hagesæther delte ut embetskorsene til prostene under en enkel kveldsgudstjeneste i Nykirken i slutten av august i anledning høstens første prostemøte.

Korset skal følge embetet. Når nåværende proster slutter, skal korset overleveres til etterfølgeren.

Keltisk inspirert

Prostenes embetskors er laget i Hyllestad i Sogn. Det er formet i stein og festet til en sølvlenke.

PER BARSNES

Utformingen av korset er inspirert av de keltiske steinkorsene som står flere steder langs Vestlandskysten: Korsarmene er forbundet med en ring.

Ringene kan stå som uttrykk for det evige.

Budskapet blir da at korset til alle tider står som forsoningens og den eneste frelses tegn. ●

Hva vet vel du om savn?

-Det ville kanskje noen spørre.

Hva vet vel du om å bli gammel?

Kanskje ikke så mye, men da denne oppgaven ble gitt meg på et kurs, ville jeg forsøke å tenke med en annens hode og kjenne med en annens hjerte. Inspirert av mennesker jeg har møtt ble det til en liten fortelling som begynte slik: Langt borte såg eg ... Dette forteller Eli Heggdal, daglig leder i Birkeland menighet.

Langt borte

Langt borte såg eg at ho kom gåande langs vegen. Først måtte eg sjå to gonger, for det var noko nytt over henne. Var ho ekstra glad i dag?

Frå plassen min, i kjøkkenkroken, kan eg sjå ho. Over gardinkappa har eg utsyn til langt ut i svingen, der ho kjem med bestemte steg. Så stoppar ho – plukkar med seg nokre prestekragar. Ho smiler med heile seg. Eg må nesten smile og.

Eg har venta i mange dagar no. Har vore aleine med tankane mine. Katten og eg. Den tomme stolen. Ein kaffikopp på bordet. Den er min. Eg har granska vegen kvar einaste dag. Snart kjem ho inn døra, og i nokre timar er ho berre mi.

Om litt kjem ho inn døra, og snart kjem ho til å seie – korleis har vi det i dag? Eg skal smile skeivt og seie at ein kan ikkje klage. Litt skral blir ein vel når det lir mot kveld. Ein får vere glad så lenge synet held, skal eg seie da. Så har ein kryssord og kan sjå kva som rører seg på vegen.

Eg vil ikkje klage. Timane er for heilage til det. No skal eg sitte og sjå på at ho steller. Kjenne at det luktar grønsåpe og kjenne varmen frå hendene hennar når ho skiftar bandasjen min. Eg kjenner at mi unge sjel ikkje er heime i denne rustne kroppen. Inne i meg er eg ein ungføle, som elsker livet, og saknar den kvinna eg delte det med. Men ho er ikkje meir.

Snart sit ho her, denne varme kvinna, som no kjem gåande langs vegen. Ho opnar døra og slepp litt av det levande livet innanfor. Når ho har vaska og stelt, skal ho sette seg her på kjøkkenet hos meg. Då har eg kaffien klar. Ho er som ei blomstereng og ein varm bris. Ho er eit smil, eit øyre, ei hand. Hjelpande hender. Ho skal til meg. ●

AV ELI HEGGDAL

Dahls Begravelsesbyrå

ETABLERT 1933

har som familiebyrå levert sine tjenester i mer enn 60 år i Fana og hele StorBergen.

Byrået har gjennom årene opparbeidet en bransjekunnskap som bidrar til en verdighet og stil som de som trenger oss vet å verdsette. Dette gjør vi på de pårørendes premisser, enten man vil at vi skal gjøre alt, eller man vil ha råd og delta selv i forberedelsene til gravferden.

TLF. 55 13 15 00

HELE DØGNET

APELTUNVEGEN 1, 5222 NESTTUN

STOR PARKERINGSPLASS

VI KOMMER OGSÅ TIL HJEMMEKONFERANSE

DAG / KVELD

Disponert Kjell Rein Dahl privat 55 10 25 95

Til ettertanke

Har mor, mann og

-Vi som har mistet våre kjære tenker ofte på dem. Ja, daglig. Men skikken med å tenne lys og minne dem på allehelgen er vakker. Man blir minnet om at det er en himmel over sorgen.

AV ANNE MYKLEBUST ODLAND

Ena Barrie Hennes (79) oppvokst i Skottland, peker på fotografiet av moren sin Alice. En meget vakker ung kvinne med varme utstrålende øyne. Hun var det første store tapet Ena opplevde.

-Jeg var bare 18 år, broren min var 13. Mens vi satt rundt kjøkkenbordet og spiste aftens, fikk mor plutselig hjerneslag. Det var en forferdelig opplevelse, sier Ena.

I de neste åtte timene fulgte fire nye hjerneslag. Tapre Ena var hos moren hele tiden, også i dødsøyeblikket.

-Det er over 60 år siden, men ennå kjenner jeg sår, sier Ena.

Fra veggen plukker hun ned en liten ramme med et dikt og lar meg lese:

To mother

*To you who like a goddess fair,
Scattered sunshine bright and rare,
Whose loving care, whose healing
touch*

*Was always there when needed much
To those of us now left behind,*

*We in your love a solace find,
That tho' we're parted through the
years,*

*You share in all our joys and tears.
And so until once more we meet,
We lay our loved one at God's feet.*

-Det var et halvt år etter at hun døde. Jeg våknet midt på natten og kunne ikke sove. Jeg hadde så vondt inni meg. Da kom diktet til meg. Siden er det det diktet formidler, som holdt meg oppe. Troen min, sier Ena.

-Troen betyr alt for meg. For meg er det like naturlig som å puste. Jeg fatter ikke hvordan noen kan klare seg uten tro i sorg. Da må alt bli meningsløst, sier hun og legger til: -Jeg er så glad jeg fikk det inn med morsmelken. Min mors vesen var kjærlighet, bare ved

Reportasje

hennes eksempel lærte jeg hvilken retning jeg skulle følge på jord.

En dag for fellesskap

Da Ena var 20 år, kom hun nygift til Norge. Kirken, som var en naturlig del av livet hennes i Skottland, ble det også i Norge. Ena ble raskt med som frivillig i eldresamlingene, hjalp til med å smøre snitter og servere kaffe, og hun tok på seg verv i diakonatet. Alltid en trofast kirkegjenger.

-Prestefruen i Storetveit lærte meg å bli glad i de norske salmene. Særlig

«Den store hvite flokk», som vi synger på allehelgen er vakker, synes jeg, sier Ena og legger til:

-Det er en meget vakker skikk at man på allehelgen tenner lys på gravene. Selv om jeg daglig ber om at mine kjære har det godt hos Gud og takker for det de har gitt meg, er det en ekstra dag for ettertanke. Kanskje er dagen viktig for folk, fordi den skaper en form for fellesskap. De aller fleste har jo opplevd å miste noen, og på denne dagen viser man det - og blir sett av kirken, sier Ena.

Tøffe dødsfall

Flere tøffe dødsfall skulle følge i Enas liv. For 17 år siden mistet hun mannen sin mens de var på ferie på Mallorca, og for

datter i Himmelen

■ Allehelgen ble innført som helligdag på 800-tallet til minne om alle kirkens helgener. Dagen var en stor helligdag i Norge frem til 1771 og er avmerket på den norske primstaven 1. november. I dag markeres dagen første søndag i november med at vi minnes våre kjære som er gått bort. Navnene på de døde det siste året, leses opp under gudstjenesten.

ni år siden opplevde hun kanskje det aller tøffeste: Hennes eldste datter, Randi, 47 år gammel, døde helt uventet og etterlot seg to barn på 13 og 18 år.

-Du må be for meg mor, sa hun i tiden før hun døde. Jeg håper inderlig at hun er i himmelen og at hun sammen med Jesus skal ta imot meg når min tid kommer.

-Var troen også viktig i sorgprosessen da du mistet henne?

-Ja, men det var hardere, sier Ena stille. Foran henne på stuebordet ligger andaktsboken oppslått.

-Salme 139. Den har jeg lest i dag, sier Ena. -Om jeg sitter eller står så ser du meg, Herre, sier hun.

-Vet du? sier Ena. -Jeg tenker på bønnen «Take not thy holy spirit from me». For meg må det være det verste fortvilelsen å komme i. Å føle at Gud er fraværende. Jeg kan skjønne at enkelte kan føle det. Men selv har jeg aldri vært sint på Gud. Det takker jeg min mor for, sier Ena. ●

DIKT: Ena med diktet hun skrev til moren, et halvt år etter at hun mistet henne.

En virkelighet bak død og grav

Som diakon i Storetveit og Bønes menigheter, har Reidun Laastad Dyvik opplevd hvor viktig allehelgen er for dem som har mistet noen av sine kjære, særlig det siste året.

-Det er som om sorgen deres blir tatt skikkelig på alvor denne dagen. Da er det rom for å stanse opp, rom for de sørgende i menigheten på en annen måte en ellers i høymessene, sier hun.

Flere markeringer

I Storetveit markeres ikke bare allehelgen i gudstjenesten klokken elleve, men også med en samling i kirken på ettermiddagen med andakt, musikk og meditasjon. Etterpå inviteres alle med på et måltid i menighetshuset.

-Det er godt å være sammen

på denne måten. Tenne lys, føle at kirken har omsorg, bli minnet om at det er en himmel! sier Reidun L. Dyvik.

Helge Unneland, ansvarlig for flere av retreatsamlingene i Bergen, tror allehelgen er viktig for folk, nettopp fordi det er en dag der kirken innbyr til å holde frem en virkelighet bak død og grav.

«Trekkes til side»

-Med tekstene fra Johannes åpenbaring som leses på allehelgensdag, er det som om forhenget blir trukket tilside. Vi får et glimt av den evige lovsangen som pågår. Det blir tydelig for oss at det er en menighet «i himmelen og på jorden», sier han og tilføyer:

-Etter begravelse oppstår det ofte et vakuum for de pårørende. Man skaper lett et vemodig tilbakeblikk på deres liv. Allehelgen er en fin dag og minnes

DIAKON Reidun Laastad Dyvik inviterer til markering av allehelgen i Storetveit kirke.

dem, men egentlig handler dagen om det vi har i vente. ●

■ Se siste side for info om hvordan din menighet markerer allehelgen.

TROR: -Jeg tror mine kjære er i himmelen og at de sammen med Jesus skal ta i mot meg når min tid kommer, sier Ena Barrie Hennes (79).

FOTO: ANNE MYKLEBUST
ODLAND

Sunniva og Olav to viktige forbilder

Ikon malt av Hæge Aasmundtveit for Olavsfestdagene i Trondheim 1999.

Tema

Minnedager over norske helgener

8. januar	Hellige Torfinn	21. august	Hellige
26. januar	Hellige Eystein	Ragnvald Kole	Kollson
15. mai	St. Hallvard		
8. juli	Sta. Sunniva	Vil du lese mer:	Sigrid
29. juli	Hellig Olav	Undset:	Norske helgener

Kunstnerne Kjell-Stig Amdam og Hæge Aasmundtveit har et nært forhold til norske helgener. -Også vi lutheranere kan kaste et blick på dem og tenke oss om. De er gode eksempler, sier Amdam.

AV ANNE MYKLEBUST ODLAND

-Historien om Sta Sunniva er veldig vakker. Jeg opplever ikke bare at hun er Bergens skytshelgen, men min òg, sier kunstner Kjell-Stig Amdam.

-Mange vil ha det til at Sunniva bare er en legende, men jeg reserverer meg ikke på noe! Billedmessig og tankemessig ser jeg henne tydelig for meg, sier kunstneren.

Utsikt til Selja

Billedkunstneren var faktisk så fascinert av Sunniva at han flyttet til Selje og bygget hus med utsikt til klosteret på Selja der Sunniva levde. Med en slik daglig påminnelse om Norges eneste kvinnelige helgen, er det blitt mange Sunniva-motiver opp gjennom årene.

-De norske helgenene er viktige for oss. De har levd i landskapet vi lever i; slik er de geografisk nærere oss enn helgener i Italia eller Spania. Tenk hvilken stor

Kjell-Stig Amdam

forandring som kom i landet vårt med de norske helgenene, sier Amdam.

Også erkebiskop Eystein, en av de «fire store» som er hugget i stein i vestfronten i Nidarosdomen, har Amdam gitt et ansikt.

-Jeg opplever veldig stor interesse for bildene mine av de norske helgenene, særlig blant unge. Det er fantastisk å oppleve. Jeg når mange med Sunniva. Også vi lutheranere kan kaste et blick på helgenene og tenke oss om. De er gode eksempler, sier Amdam og legger til:

-Heldigvis er det ikke slik redsel for helgener og gull lenger i landet vårt.

Tilhørighet

Hæge Aasmundtveit har gjennom ikonkunsten gitt de norske helgenene Olav,

19/20 Håndkolorert/Blodgull "DEN BLÅ SUNNIVA" Marit Stig Amdam 90

Sunniva, Tarald og Knut et ansikt.

-Jeg har mitt hjerte i ikoner og da spiller helgnene en viktig rolle, sier kunstneren, bosatt i Fredrikstad. Særlig Hellig Olav, som hun har malt flere ganger, står henne nær.

-Hellig Olav var en volds mann som ydmyket seg under Guds verdige hånd. Han ble forvandlet da han slapp Kristus til i sitt liv. Han er et veldig forbilde for oss, hans liv utstråler en nær tilhørighet til Kristus, sier hun.

Samler sinnet

-Det er jo uhørt i vår norske kirke å be til helgnene, men de kan likevel være viktige for oss som forbilder. Selv maler jeg ikke ikoner for å skape kunstobjekter, men for å hjelpe folk til å samle sinnet i meditasjon og bønn, sier Hæge Aasmundtveit og legger til:

-Jeg ser ingen motsetning mellom å tilhøre Den norske kirke og å male ikoner av helgener og det

de står for. Selv ser jeg heller ikke noe galt i å si: «Hellege Maria Guds mor, be for oss syndere, nå og i vår dødstime».

-Jeg har hørt vitnesbyrd om hvilken styrke Maria har gitt folk i vanskelige stunder.

En motvekt?

-Mange har et vanskelig forhold til helgener. Hvorfor?

-Det er vel resultat av en motvekt mot katolisismen som vi ennå ikke er kommet over. Fremdeles er det jo tabu i pietistiske kretser å snakke om helgener. Men jeg tror vi er i ferd med å finne tilbake til dem, sier Hæge Aasmundtveit.

-Trenger vi helgener?

-Først og fremst trenger vi Kristus, men helgnene er Kristus-vitner. Jeg tror de kan hjelpe mennesker i meditasjon og stillhet. De kan gi oss en ro i sinnet, sier hun og tilføyer:

-Men de kan ikke frelse oss. Helgnene må ikke stå i veien for Kristus. ●

Helgener og veivisere

I dagligtale bruker vi antakelig ordet «helgen» mest i forbindelse med noe vi nekter for: Han er jo «ingen helgen». Men helgener finnes, og de lever med oss. Som forbilder og veivisere.

AV IVAR BRAUT, SOKNEPREST I BIRKELAND

Om de ikke ber for oss, så er de med i en kosmisk, verdensvid bønn. De ber sammen med oss. Til Ham som er Veien og Forbederen.

Allehelgensdag er en dag for å løfte blikket og se livet «under evighetens synsvinkel», «sub specie aeternitatis», som det så klangfullt sies av filosofen Spinoza.

Det er en dag som kan inspirere til å se seg selv i et større perspektiv. Da hører helgener med.

De store som var små

Våre søsken i troen i Den katolske kirken har et noe annet syn på helgener enn i vår kirke. Men også i vår lutherske kirke hører helgnene med. Vi ber ikke til helgnene, men sammen med dem ber vi til himmelens Gud. De mange helgendagene minner oss om kvinner og menn som i seg selv var små, men i Guds øyne var de store.

Gjennom sin tro på Kristus i sitt liv ble de forbilder og veivisere. De var faktisk «ingen helgen» noen av dem! Men gjennom livet sitt – og gjennom døden – viste de vei for alle andre. Tenk på en Frans fra Assisi: Gud virket gjennom ham på en måte som ble stående som en søyle for all ettertid. Men Frans selv var bare helt alminnelig «hellig». Han levde ut sin tro på Ham som var blitt hans Herre. De kjente helgnene kan vi gjerne minnes, også i gudstjenestene. For de er veivisere til Jesus, de inspirerer til å bære fram livet som et takkoffer for Gud, og vi står sammen med dem i et tros- og bønnefelleskap. Det er et fellesskap som døden ikke kan oppheve.

De små som var store

Men også de ukjente helgnene hører med i det samme fellesskapet av troende som ber. I nattverd liturgien har vi et både vakkert og sterkt uttrykk for dette: «Ved Ham lovsynger eng-

Innspill

Ivar Braut.

lene din herlighet, og din menighet i himmelen og på jorden priser ditt navn med samstemmig jubel.»

Vi har alle våre helgener. De blir aldri berømte slik som Frans, de trenger ikke komme i en helgenkalender, men de er. Gjennom sitt liv viste de vei for oss. De levde og døde «i Herren». Hvor mange tenker ikke tilbake på noen som er gått foran oss og nå er døde:

De var «ingen helgen», men de viste vei til Gud. De lærte oss å be, de bad for oss, de levde som de trodde. Sammen med de berømte helgnene hører våre egne helgener. Og på Allehelgensdag synger vi om dem alle:

«Å signet samfunn/sæle søskenkrans!/Vi står i striden – de i seirens glans/Men ett er alle – alle er jo hans!» (NSB nr.246).

Forbederen og Veien

Små og store helgener var vanlige mennesker som Gud virket gjennom. På merkelig vis virker Gud gjennom dem ennå. Velsignelsene fra det de gjorde når oss fortsatt. Det er noe å takke for, også når vi tenner lys Allehelgensdag. Når vi ber, gjør vi det i troen på at det er mange som ber sammen med oss, i himmelen og på jorden. Sammen ber vi til Ham som selv er Veien. Om Ham heter det:

«Kristus Jesus døde, ja, mer enn det, han stod opp og sitter ved Guds høyre hånd, og han går i forbønn for oss.» (Romerbrevet kap. 8, v.34).

Han ber om at også vi må få leve i Herren og dø i Herren. Det er – under evighetens synsvinkel – størst av alt. ●

FAN:- Når jeg skal plukke ut et gresskar, ser jeg etter fargen og tykkelsen, sier Edward. For ham betyr gresskaret like mye som juletreet. BEGGE FOTO: LINDA SCHADE

På gresskarsanking i

Der ha årets

Det er siste søndag før Halloween og storinnrykk på gårdsbruket Fox Hollow på Long Island. Alle skal kjøpe minst ett gresskar til Halloween - og det gjelder å finne det rette.

AV ANNE MYKLEBUST ODLAND
PÅ LONG ISLAND, USA

-Folk pynter like mye til Halloween som til jul, forklarer norsk-amerikanske Karin S. Sofarelli. Hun kjører forbi tørre brune åkre som vitner om at det meste av høstingen forlengst er forbi. Men langs landeveien lokker gårdene ennå med selvplukk av gresskar: høstens siste grønnsak skal i hus. Karin svinger av til Fox Hollowgården, som fanger oppmerksomheten med et fem meter høyt plastspøkelse. På tunet hilser frua velkommen:

-Det er midt i kirketiden, så det er ennå stille i åkeren. Men vi venter storinnrykk i dag. Det er jo siste søndag før Halloween, sier Judy Rottkamp.

Delte meninger om «trick or treat»

Halloween-skikkene med skumle kostymer, gresskarlykter og «trick or treat» er på fremmarsj i Norge, og barna gleder seg. Men ikke alle voksne er like begeistret.

AV ANNE MYKLEBUST ODLAND

Eli Heggdal - daglig leder i Birkeland menighet, tobarnsmor og etnolog - skulle ønske vi heller kunne fylle dagen med å ta med ungene på kirkegården, snakke om dem som er borte, om døden, om sorg.

-Barn er fulle av undring og kjenner på sorg lenger enn vi tror. Allehelgen er en fin anledning til å snakke med barn om døden. Allehelgen handler jo om å minnes

Halloween er høydepunkt

PÅ MARKED: Karin Schade Sofarelli skal plukke med seg flere gresskar, både til å spise og til å pynte med.

Bryllupsbilde i åkeren

Det tar ikke lange tiden før kundene strømmer til gården, som har 260 mål med gresskar. Det smeller i bildører og tuter i horn. Barna løper ut på jordet. Tar med seg en trillebår og begynner å se seg om etter akkurat det gresskaret de vil ha – det hele minner om norsk juletre-salg! Mrs Valerie, som kommer

rett fra kirken i svarte nylonstrømper, småsko og miniskjørt, laster bilen med tre store gresskar til 500 kroner.

-Folk er helt ville etter gresskar. Et år kom et brudepar og ville ta bryllupsbildet midt i åkeren, forteller Judy, som selv er oppfostret på den store, tunge oransje grønnsaken.

-Gresskarpai er det beste jeg vet, bedre enn hamburgere, men jeg har aldri tid til å lage det før Halloween er over.

Årets høydepunkt

Yngstegutt Jason, kjører rundt i minipick-upen og frakter gresskar hit og dit. Onkel Ed og tante Nancy er kommet for å hjelpe til med å veie gresskar og betjene kassen. I ukevis har slekten jobbet syv dager til ende.

-Jeg tenker vi slukner når Halloween kommer! Men vi elsker det. Halloween er årets høydepunkt, sier Ed.

Vi følger etter selvplukkerne

ut i åkeren for å høre om de har noen gode historier om Halloween. Barna forteller ivrig om hvordan de kler seg ut i skumle kostymer, ringer på dører for å si «trick or treat» (gi godteri eller vi spiller deg et puss), og hvor skremmende det er hvis de de ringer på hos har kledd seg ut som spøkelser! De eldre forteller om ungdomstiden, da de kastet egg i oppkjørselen til folk og surret dopapir rundt husene til de i nabolaget som var minst populære...

Men når køen ved kasseapparatet minker utpå dagen har vi ennå ikke fått svar på hva Halloween-skikkene stammer fra. En ung mann i køen heiser på skuldrene:

-Halloween er bare en tradisjon. Vil du vite mer, får du gå til et bibliotek!

Karin har i alle fall funnet gresskaret hun vil ha. Hun kjører hjem for å sette det på trammen sin. ●

ny tradisjon»: -Ta heller barna med på kirkegården!

IMOT: Eli Heggdal er ikke begeistret for Halloween.

FOTO: FRODE HØYTE

hold som nører opp under kravkulturen, der barn skal kreve snop ved å gå fra dør til dør i nabolaget. Et år ringte noen skrekkelige figurer på døra under Halloween og sang «We wish you a merry christmas» og truet til seg snop.

de som er gått bort. Det kommersielle Halloween

må ikke ta bort det fokuset, mener Eli, som synes lite om en rite med kommersielt inn-

-To måneder før jul! Jeg ble så oppgitt, sier Eli, som etterpå skrev et innlegg i Dagbladet.

Hedenske aner

-Har du tips til andre foreldre som ikke ønsker at barna skal delta i Halloween-feiringen?

-Vær tydelig på hva man selv mener. Antagelig vil det være vanskelig å forby barna å gå Halloween-bukk, men det går kanskje an å si at «her i Bergen går vi nyttårs-bukk. Det holder med én sånn dag».

-Er det problematisk at Halloween har okulte røtter?

-Jeg har ikke noe problem med de hedenske røttene. I

norden har de fleste tradisjoner en hedensk ane. Av kirkepolitiske årsaker plasserte kirken de kristne høytidene på datoene for de hedenske festene for å overta dagen. Men lenge levde de kristne og de hedenske festene side om side, sier etnologen Eli. Som et eksempel har Lucia en parallell i folketroen. Folk trodde at vetten Lussi kontrollerte at all mat var ferdig i tide til jul. Hvis folk ikke hang i, kunne hun slå seg vrang.

-Det vesentlige er at allehelgen innebærer noe helt annet og dypere, og det skulle jeg ønske vi kunne formidle til barna våre, sier hun. ●

Hedensk fest

Halloween-feiringen i USA har sin opprinnelse i den keltiske festen «samhain», som ble markert 31. oktober. Kelterne trodde dette var årets siste dag og at de døde hjemsøkte de levende i form av spøkelser eller hekser. Om natten svingte de med utulte neper fylt med glødende torv for å holde åndene borte. De kledde seg som spøkelser og trodde man fikk være i fred for gjenferdene om man ga almisser i form av penger, kaker eller frukt (derfor skikken «trick or treat»). Da store mengder irer innvandret til USA på 1800-tallet, brakte de med seg den eldgamle skikken. I USA var det vanskelig å få tak i neper som i Irland, men gresskar vokste vilt og i mengdevis, og gresskarfeset ble det nye symbolet på Halloween. ●

KILDE: WORLD BOOK ENCYCLOPEDIA

Gresskarpai

2,5 dl sukker
1,5 ts kardemomme
1/2 ts ingefær
1/2 ts kryddernellik
1/2 ts muskat
1/2 ts salt
2 egg
3,5 dl lettkokt gresskar
1 pakke tørrmelk

Miks ingrediensene og hell i paiskallet uten å forsteke. Stekes ved 175 grader i 30 minutter. ●

Kommuniserer menighetsbladene?

Audun Stølås fikk i september Sunniva-stipendet for å undersøke hvordan menighetsblader kommuniserer og om det har en form som når frem til dem som ikke er aktive i menighetsarbeidet.

AV ANNE MYKLEBUST ODLAND

-Noen blader er så dårlige at folk får alle sine fordommer om kirken bekreftet. Det er synd dersom bladet har den effekten, mener teolog og frilansjournalist Audun Stølås. Han har i en årrekke vært redaktør for menighetsbladet i Arna og tidligere i Nedre Eiker. Etter mange år som journalist i Dagen og NTB, arbeider han nå ved medieskolen Gimlekollen.

I månedskiftet november/desember håper han å ha sluttført prosjektet «menighetsbladet som kirkens kommunikasjon med sine medlemmer», som da vil bli tilgjengelig på nett.

-Jeg har ikke tenkt å henge ut noen, men vil bruke kommunikasjonsteorier for å påpeke gode kriterier som menighetsbladene kan benytte, sier Stølås og legger til:

-Jeg ser frem til å bringe frem kommunikasjonsstrategi på dette feltet.

Prestestyrt blader

Stølås mener det finnes et mylder av forskjellige me-

UNDERSØKER. Audun Stølås er i gang med prosjektet «menighetsbladet som kirkens kommunikasjon med sine medlemmer».

Aktuelt

nighetsblader, alt fra blader som fungerer som lokalavis i sitt sokn, til rene «plakatblader», der det kun trykkes kunngjøringer om basarer og annet som kun er interessant for dem som er aktive i menigheten.

-Har du allerede nå noen ideer om hva som må til for at et menighetsblad skal kunne kommunisere?

-Jeg tør ikke si det for basant før jeg har analysert bladene, men jeg har mistanke om at det er en stor fordel å frita prestene og andre kirkeansatte for produksjonen. De forteller helst om kirken fra sin synsvinkel. Da blir stoffet lett avsenderstyrt, istedet for at man tenker mottaker, slik man gjør ellers i pressen. Jeg tror en profesjonalisering av bladene vil være en stor fordel kommunikasjonsmessig. Det blir mye rart ellers, til tross for at enkelte prester kan ha journalistiske anlegg. ●

Sorg-seminar for etterlatte

I tillegg til å tilby sorggrupper, innbyr menighetene i Fana etterlatte til seminar om sorg. Seminaret finner sted i Skjold kirke lørdag 23. oktober kl 1030-1400.

PROGRAM:

■ HVA ER SORG, HVA GJØR SORGEN MED OSS ved sokneprest i Storetveit, Bjarte Holme

■ LUNSJ
■ SAMTALE/SPØRSMÅL
■ ORIENTERING OM TILBUD TIL ETTERLATTE I FANA PROSTI

Påmelding:

Storetveit/Bønes: Reidun L. Dyvik, tlf. 55 30 81 10. Birkeland: Tone Totland, tlf 55 36 22 80.

Slettebakken: Jorunn M. Johnsen, tlf. 55 59 71 50 ●

BERGEN OG OMEGN BEGRAVELSEHJELP

K.H.POLDEN 56 33 45 88
TOM WILSON 55 19 55 88

Teatergt. 20, 5010 Bergen
Tlf. 55 21 44 50

Mobil 917 51 700

- DØGNVAKT
- PARKERING
- BLOMSTER
- MONUMENTER

Vi utfører alt det praktiske eller tilrettelegger for pårørende som ønsker å gjøre noe selv

Velkommen til

FANA SPAREBANK
- en bank å stole på

tlf. 55 91 98 00
www.fanasparebank.no

Mellom hvert menighetsblad...
følg med i

Fanaposten

Tlf. 55 11 80 10
Fax: 55 11 80 11

Hver fredag:
Kunngjøring om gudstjenester i Fana Prosti.

E-post:
vivian@fanaposten.no
E-post:
annonseavd@fanaposten.no

Husk på dåpsbarna!

Gode bøker og god musikk får du hos
**VESTLANDSKES
BOKHANDEL** AS

Vetrlidsalm. 1, 5014 Bergen
Tlf. 55 31 79 63
post@vestbok.no

Hvordan har du det...
EGENTLIG?

Krisetelefon
815 33 300

Eposttjeneste
www.kirkens-sos.no

 Kirkens SOS

ET MENNESKE Å PRATE MED
NÅR LIVET ER SOM VERST

Solstrands BEGRAVELSESBYRÅ A/S

Vi ønsker å bidra til
en verdig gravferd

Tlf. 55 32 55 50
Døgnvakt

Herm. Foss g 11 - 5007 Bergen

Skjold menighets hjemmesider

For at hjemmesidene våre skal være best mulig oppdatert er vi i redaksjonen avhengig av at ledere for de ulike aktiviteter i menigheten melder fra til oss om hva som skjer. Har noen av dere synspunkter eller rett og slett noe godt stoff dere mener bør publiseres, er dere hjertelig velkommen til å ta kontakt med oss.

Når du skriver til oss kan du bruke:

- redaksjonen@skjold-kirke.no
- eller pr. post til Jan Erik Lien, Steinsvikvegen 440d, 5239 Rådal.
- Du kan også ringe Jan Erik på telefon 55 13 29 52 / 916 74 681.
<http://www.skjold-kirke.no>

Oppstart av KRIK

Menighetens ungdomsarbeider, Fredrik Christensen skal starte opp igjen KRIK (kristen idrettskontakt): søndag 24/10 klokken 18.00 i gymsalen på Skjold skole. Menigheten har fått låne gymsalen på Skjold Skole om søndagskveldene. Fredrik gleder seg til å starte, og han er svært glad for at han allerede har fått flere medhjelpere/lederassistenter.

Ring Fredrik på tlf. 410 42 368 hvis et er noe du lurer på. ●

Natteravnene søker nye medlemmer

Natteravnene på Nordås/Skjold ble startet av FAU på Skjold skole, Søråshøgda skole, Rå skole og Steinerskolen på Skjold våren 2002. Det er en selvstendig gruppe, knyttet til et landsdekkende nettverk sammensatt av andre lokale natteravn-grupper. De samarbeider med Vesta, lensmannen i Fana og andre instanser i nærmiljøet.

Alle voksne med sunn fornuft kan bli natteravn, uansett alder, kjønn, utdanning, religiøs-, politisk-, eller etnisk bakgrunn.

Ønsker du å være med kan du ta kontakt på tlf. 432 69 698 / 432 69 699 fredager etter kl. 19.00 eller sende e-post til post@natteravn.no. De har mer informasjon på sine nettsider som er www.natteravn.no ●

Kulturkafé

Cantus inviterer til kulturkafé tirsdag, 19.okober i menighetssalen i Skjold kirke.

Utdrag fra musicals, operetter, negro spirituals m.m. Gjester: Jan Erik Endresen, tenor, Åse Solvi, sopran.

Kaféen åpner kl. 19.30. Gratis inngang – Alle hjertelig velkommen! ●

Sofus

FRISØRSALONG

Tlf. 55 13 09 33

Sæterv. 1

5236 Rådal

Gull - Sølv

2 hyggelige
forretninger
med godt utvalg

JUVELÉR

H. GAMS-HAUGSØEN

LAGUNEN og TORVALM. 1.

RIMI

Stormarked

Hvem-hva-hvor i Skjold menighet Menighetskontoret: Tlf. 55 11 85 70 • Faks 55 11 85 82 • Epost: skjold.menighet@bkf.no

ANSATTE I MENIGHETEN

Skjold menighetskontor:

Skjoldlia 55, 5236 Rådal
telefon 55 59 71 10
telefax 55 59 71 19
skjold.menighet@bkf.no

Daglig leder Liv Sylvarnes

telefon arb. 55 59 71 17
telefon prv. 55 98 12 90
liv.sylvarnes@bkf.no

Kateket Idar Kløvning

telefon arb. 55 59 71 11
mobil 970 94 361
idar.klovning@bkf.no

Klokker Dagny Gilje Antonsen

telefon arb. 55 59 71 10
telefon prv. 55 26 78 39
dagny.antonsen@bkf.no

Soknediakon Kjerstin-Marie Vereide

(vikar til mai 2005)
telefon arb. 55 59 71 15
telefon prv. 55 29 05 31
kjerstin.marie.veraide@bkf.no

Kantor Guro Rotevatn Buder

telefon arb. 55 59 71 16
telefon prv. 55 10 42 99
guro.rotevatn@bkf.no

Kirketjener Knut Ytre-Hauge

telefon arb. 55 59 71 12
telefon prv. 55 91 20 08
knut.ytre.hauge@bkf.no

Barnehagestyrer

Lena Aa. Austevoll

telefon arb. 55 59 71 10
telefon prv. 55 91 35 96

Menighetsrådsleder

Rune Mikkelsen

telefon prv. 55 13 45 14

Sokneprest Arne Brekke

telefon arb. 55 59 71 14
telefon prv. 55 13 76 62
arne.brekke@bkf.no

Kapellan Bjørn Moe

telefon arb. 55 59 71 13
telefon prv. 55 13 06 10
bjorn.moe@bkf.no

Kirkens konti:

Menighetsbladet 1644.21.68035
Skjold menighet 3411.32.01101
Givertj.diakoni 3418.18.00889
Konfirmantarbeid 3418 20 00436

AKTIVITETER I MENIGHETEN

Bibelgrupper:

Kontakt menighetskontoret:
Tlf. 55 11 85 70

Bønnegruppe:

Anders Askeland 90 99 82 84

Cantus:

Skjold kirke - tirsdager 19.45-22.00
Guro Rotevatn Buder 55 11 85 77

Extasis (Skjold Ten Sing):

Skjold kirke onsdager kl 19.00-21.30
Fredrik Madsen 55 13 03 31
Kjerstin-Marie Vereide.... 55 59 71 15

KRIK – Kristen Idrettskontakt

Skjold skole, gymsalen - søndager fra kl. 18.00
Fredrik Christensen 55 59 71 10

Misjonsforeningen:

Annenhver tirsdag i måneden kl 19.00
(Kontakt kirkekontoret)

Skala:

Danse- og dramagruppe for 6.-8.klassing. Skjold kirke, mandager kl. 18.00-19.30
Jørgen S. Rotter 55 13 08 37

Skjold kirkeror:

Skjold kirke, mandager kl 18.00-19.30
Dag Høieggen 55 13 11 58

Skjold kirkelag:

Berit Ådland 55 13 37 65
Gerd Dale 55 13 27 29

Skjold menighets internetsider:

Nettredaktør Jan Erik Lien
Steinsvikvegen 440d, 5239 Rådal
telefon..... 55 13 29 52
jan-erik-lien@skjold-kirke.no

Skjold søndagsskole:

Skjold kirke kl. 11.00
Karin S. Volden 55 13 11 99

Steinsvik I - KFUK-speidere:

Skjold kirke, tirsdager
Synnøve Moe Engevik 55 13 67 81

Søråshøgda barnekor:

Søråshøgda skole, tors. fra kl. 17.30
Anita Bjørndal..... 55 13 45 08
Liv Nordal..... 55 13 62 78

1.Nordås KFUM-speidere

Skjold kirke, onsdager
Knut-Erland Brun 55 13 67 81

Nytt fra Skjold menighetsråd

Sommerferien er over og aktivitetene i menigheten er i gang igjen for fullt. Slik er det også med menighetsrådet.

AV RUNE MIKKELSEN

Vi er i full gang med høstens gjøremål som bl.a. er forberedelse av to begivenheter som skal skje neste år, nemlig bispevisitas og valg av nytt menighetsråd.

Bispevisitas

I perioden onsdag 2. februar til søndag 6. februar 2005 kommer biskop Ole D. Hagesæther på besøk til Skjold Menighet. Biskopen skal bl.a. være med på institusjonsbesøk og skolegudstjeneste mens han er her. Han skal også ha samtaler med de ansatte på menighetskontoret og være med på menighetsrådmøte.

Dette er et besøk som krever god planlegging og forberedelse, og arbeidet med ideer og program er allerede igangsatt. Menighetens strategi og fremtidsplan vil være et sentralt punkt i menighetsrådets samtale med biskopen, og menighetsrådet vil derfor ha et spesielt fokus på dette i tiden fremover.

Dette vil bli en fin mulighet for oss å gi biskopen et innblikk i de aktiviteter som skjer i menigheten, og vil nok kreve involvering fra mange etter hvert som planene for besøket faller på plass.

Menighetsrådvalg

Neste år skal det gjennomføres valg på nytt menighetsråd. Som ved forrige valg gis menighetene mulighet vil å avholde valget samtidig med stortingsvalget 2005.

Videre gis det mulighet til å benytte en alternativ valgordning med valg hvert annet år på halvparten av menighetsrådet.

Menighetsrådet har vedtatt at nytt råd skal velges hvert fjerde år slik som i dag. Valget skal skje over en søndag og stortingsvalgdagen, og i tillegg vil det bli gitt mulighet for forhåndstemming.

Det vil nå bli etablert en valgkomité som skal forberede valget både mht å finne kandidater til nytt menighetsråd, gi informasjon om valget samt gjennomføring av selve valgdagen. ●

Rune Mikkelsen
FOTO: BJØRN MOE

Bakkemann

Blant prydbusker og hengebøk står steinene sirlig på rad. Tre skolebarn rusler hjemover med tunge sekker og tunge skritt. En kvinne skritter målbevisst mot en port, mens en eldre mann har funnet fram til den graven han skal besøke.

Reportasje

AV ELI HEGGDAL

Der vi besøker våre døde har andre sin arbeidsplass. Paul Martinussen og hans seks medhjelpere har sitt daglige virke på Øvsttun, som er hovedkirkegård for både Birkeland, Skjold og Søreide menigheter.

I tillegg har de ansvaret for Midttun og Fana kirkegård. Mens andre tar seg av ordene, ordner bakkemannskapet det jordnære.

Estetikk

–Det estetiske må være på plass, sier Gunnstein, en tidligere bonde som fremdeles trives med utarbeid.

Kirkevergen ønsker at kirkegårdene skal være grønne oaser i bybildet. Dette vil Paul realisere. Han forteller om planter og gravstell, om planer og visjoner. Vi ser at folk sitter på benkene og leser. Noen har faste plasser. Andre luffer hunden.

– De har vel med seg pose, håper Paul stille. Så er der også skyggesider. Det harde ungdomsmiljøet i Fana setter sine

BAKKEMANNSKAP: Paul Martinussen og Jan Øyvinn

spor også her, i form av hasjpipper og flasker.

– Dette hører ikke hjemme på en kirkegård, mener Paul bestemt. Ved utgangen står det endog et skilt med et regelverk: Ingen adgang etter kl 22 og før kl 07. Hvem vil forresten besøke en kirkegård på nattestid?

20 års festetid

Festetiden for en grav er nå 20 år, men på Midttun kirkegård bak Birkeland kirke er gravene langt eldre.

nskap i beredskap

nd Nilsen. Busker beskjæres. Her skal det bli mer lys og luft.

Graver som er eldre enn 25 år må fornyes hvis man ønsker å beholde dem. På kirkegårdene i Fana står det oppslag om dette ved alle utgangene. Mer informasjon om dette kan også hentes på www.bkf.no

ALEXANDERS GRAV: Alexander var glad i fotball og vi ville at steinen skulle gjenspeile dette, forteller faren. Slik ble dette «hans stein», et femkantet motiv på rund bunn.

andre. For noen er det godt å besøke graven, mens andre bærer med seg minnene i hjertet, der de ferdes, sier hun.

Rom for sorgen

En rødstrupe har satt seg på en gravstein og unnslipper alle forsøk på å la seg fotografere. Den ser så levende ut blant steiner som ellers er prydet med vakre ord og gode minner.

«Takk for alt.»

«Høyt elsket og dypt savnet.»

Hver stein har sin historie. De vitner om liv som kanskje ble for kort, men vi ser at andre ble medt av dage.

Ved en stein brenner en fakkelt midt på lyse dagen. Her hviler Alexander, som døde i en sykkelulykke i fjor.

Ungdommenes sorg

– Dette er den mest besøkte graven, forteller Tore. Ungdommene sitter her og snakker etter skoletid. De unge er ikke slik som mange tror; at de ikke bryr seg om andre. Vi ser at de er flinke til å samle seg om sorgen.

Alexanders far, Kjell Berge, forteller

om en stor omgangskrets som legger igjen brev og lapper. Bare på internett-siden har det kommet nesten tusen hilsener.

– Det er en stor støtte for oss at andre savner ham også, sier han.

– Da blir han ikke fullt så død for oss.

De fornøyde enkene

Meldingene kommer raskt hvis folk ikke er fornøyde med innsatsen. For å komme fram med gravemaskin hender det at de må legge ned gravsteiner. Gravskjending, mener noen og ringer for å høre hva som har skjedd.

Paul forklarer.

– Steinene må vi sette pent ned for ikke å skade dem. Vi strør ikke rundt steiner på tohundre kilo. Så sterke er vi ikke.

– En stor del av jobben vår er å ha kontakt med folk og møte dem med respekt, forteller Paul. Skulle vi være så uheldige å kutte en blomst med kantklipperen går det ikke lang tid før telefonen ringer. Gamle kunder er på fornavn.

– Du Paul Magne, sier fru Jensen i telefonen.

Så ordnes det opp og nye blomster settes ned. En fornøyd enke kommer med kake et par ganger i året og is om sommeren.

– Men det holder, ellers blir vi så feite, flirer karene. ●

– De store, flotte monumenter er kulturminner som det hadde vært umulig å ta bort, sier Tore Solberg, for tiden nestleder.

Bak Birkeland kirke forteller monumenter sin egen historie, om titler og familietilhørighet. Det er studie verdt for en som er interessert i stilarter. Her forenes romerske søyler med kristne kors. I dag er steinene også viktige, som symboler.

– De betyr mye, men mennesker sørger forskjellig, sier Tone Totland, diakon i Birkeland kirke. – I sorgen er det ingen reaksjoner som er riktige enn

ALLE FOTO: ELI HEGGDAL

Kalender

Søndag 24.oktober, 20.s.e.pinse
11.00 Ung Messe: Tema: Misjonsprosjektet
Tekst: Johannes 8, 31-37. Dåp -
Søndagsskole - Nattverd - Kirkekaffe
Offer til Mali-prosjektet

**Søndag 31.oktober,
Bots- og bededag**
11.00 Tekst: Lukas 13, 23-30
Bots- og bededagsgudstjeneste
Søndagsskole - Nattverd - Kirkekaffe
Offer til menighetsarbeid

**Søndag 7.november,
Allehelgensdag**
11.00 Høymesse Tekst: Matteus 5, 13-16
Dåp - Søndagsskole - Nattverd -
Kirkekaffe. Offer til Dronning
Mauds Minne

Søndag 14.november, 24.s.e.pinse
11.00 Presentasjonsgudstjeneste
Tekst: Markus 12, 41-44
Dåp - Søndagsskole - Kirkekaffe
Offer til menighetsarbeidet

**Søndag 21.november,
Siste søndag i kirkeåret**
11.00 Presentasjonsgudstjeneste
Tekst: Åp.b.22,12,17
Dåp - Søndagsskole - Kirkekaffe
Offer til Institutt for sjelesorg,
Modum Bad

Julemesse i Skjold kirke

Lørdag 20.november

kl. 10.00 Åpning/kirkecoret synger
kl. 11.00 Åresalg / trekning
kl. 11.30 Søråshøgda Barnekor synger
kl. 12.00 Åresalg / trekning
kl. 12.30 SKALA opptre
kl. 13.00 Åresalg / trekning
kl. 13.30 Søråshøgda Barnekor synger

kl. 14.00 Åresalg / trekning
kl. 14.30 Trekning av hovedlotteriet

Det blir fiskedam og aktiviteter for barn.
Salgsbod og åpen kafé hele
dagen. Risengrynsgrot serveres fra
kl. 12.00.

Velkommen!

**Søndag 28.november,
1.s.i advent**
17.00 Lysmesse og familiegudstjeneste
Tekst: Matteus 21, 1-9. Speidere og
Søråshøgda Barnekor deltar. Dåp -
Søndagsskole - Nattverd - Kirkekaffe.
Søndagsskolen har avslutning.
Offer til menighetsarbeidet

pris kr 240,-). Bindende påmelding til me-
nighetskontoret.

21. november
Folketoner & jazz i Storetveit kirke kl 19 med
blant andre Ingvill Morlandstø, saksofoner;
Ruth Bakke Haug, orgel/bassgitar og Kar-
sten Dyngeland, piano.
Bill v/inng kr 100 (kr 60)

21. desember
Christmas Carols, Storetveit kirke. Syng ju-
len inn med Agape på denne tradisjonsrike
«sing along»-konserten 21. desember kl
19.30. Pepperkaker og gløgg i menighetshu-
set etterpå

6. januar
Draumkvedet med kvedaren Berit Opheim
fra Voss. Fantoft stavkirke, torsdag 6. januar
kl 18.00 og kl 20.00. Pris kr 100,-

Konsserter i prostetiet

31. oktober
Gospelnight i Storetveit kirke kl. 19.00

17. november
Kameliadamen. «Drømmen om den store
kjærligheten» av Alexander Dumas d.y.
Teaterkveld på Den Nationale Scene (store
scene) kl 19.30. Pris kr 190,-/170,- (ordinær

Døpte i Skjold kirke
Vegard Oksum Eidsheim
Julia de Lange Ardakani
Ada Berge Hannisdal
Frida Irgens
Maria Sophie Rafto
Marcus Alexander Crossley-Nilsen
Julie Beatrice Brown
Christopher de Moraes Engeseth
Birk Asting Nesset
Lucas Winther-Helland
Thomas Benjamin Brown
Nicholas Felipe Valdes Carter
Jens Davidsen
Niklas Tang Bruland
Hermann Heggø Ytre-Hauge
Mattias Berntsen
Mia Mathilde Kornberg Christensen
Marte Bjørnstad
Silje Færestrand

Elise Lien Hansen
Maren Hope Higdem
Charlotte Drews Matthiessen
Inghild Anine Mosaker Davik
Eva Krantz
Matilde Karoline Ueland

Døpte i andre kirker
Sunniva Hakstensen, Sandefjord
Håkon Sætran Midtbø, Sør-Vågsøy
Erlend Gunnarson, Søreide
Christina Liset Hallseth

Vigde i Skjold
Jane Thorbjørnson Winther og
Anders Helland
Marianne Wie og Martijn Pieter To
Ann Mari Nilsen og Otto Halvorsen
Solveig Gjertsen og Svein-Rune Langhelle
Silje Hillesøy og Frode Skarstein
Jeanette Stensen og Asbjørn Ore

Vigde i andre kirker
Ann-Kristin Indrebø og Hans C. Blom, Domk.
Hilde Kristin Morken og Tor André
Femtehjell, Sjømannskirken, Costa del Sol
Kathrine T. Svanevik og Sjur Ottesen, Fana
Gøril Johannessen og Vidat Torkildsen, Birkeland
Elin Lindebjerg og Gunnar Soleim, Fana
Gro Lindebjerg og Helge Havnes, Fana
Marit Solberg og Torgeir Hansen, Fana

Aslaug Løland
Gunvor Johanssen
Borghild Randi Tveit
Aase Føyn Robak
Svein Haugstvedt
Sigurd Norheim
Kåre Sagstad
Ole Magnus ZahlQuist
Torolv Valdemar Smolan
Anfinn Midtun